

KÖZHIR

A KÖZLEKEDÉSMÉRNÖKI KAR KISZ SZERVEZETÉNEK LAPJA XV. évf. 12. szám.

VIDÉKIEK FIGYELEM!

Hegszületett a végrehajtási utasítás a vonatjegyek árának visszatérítésére vonatkozóan.

Aki még nem tudná: november és december hónapokban négyszeri hazautazás vonatjegy árának különbözetét /33% és 50% közötti/ a dékáni hivatal visszatéríti. Csak a vonatjegyeket kell leadni január 10-ig a DH-ban. A február 9-i üsztöndíj fizetésnél leadott vonatjegy ellenében térítik vissza a különbözetet. Ne dobjátok el a vonatjegyeteket! Nem érdemes!

Ha drága a vonatjegy, a Volán buszjegy, a benzin, még nem muszáj cyalogolni.

A BME KISZ gépészhari érdekvédelmi részortja /mostanában GKTOURS néven is emlegetik/ rájött, hogy autóval olcsóbb!!!

Javaslatunk: társuljanak a kocsi-tulajdonosok és a stopposok! A találkozásra a KISZ Bizottság előtt elhelyezett jelentkezési lap ad lehetőséget. Itt jelentkezhetnek az útra induló autósok és útitársak, a végén megosztják a költségeket.

Játék is van a dologban: az első három jelentkező autós társaság úti-költségének egy részét visszakapja, év végén a legalább három szállítást lebonyolító autósok között egy tanulási költséget kisorsoljuk.

Jegyzetlap

Polyó hó 25-én, szombaton a Béke út, Győzelem út kereszteződésében egy ZIL teherautó elgázolt egy embert. Semmilyen eseményazonosságát eláruló iratot, vagy jelet nem találtak nála. Az áldozat nem hordott fejjedőt, ruházata szokványos.

Kezében nyitott könyv volt, táskájában meleg kenyér. Kérjük Önöket, ha valaki felismerte jelentkezzen...

SZS

Diákdiplomácia

A november 11-17 között rendezett Nemzetközi Konferenciánkon az alábbi együttműködési területekről írtunk alá szerződést partnereinkkel.

Építőtábori csoportok cseréjéről az alábbi felekkel egyeztünk meg: Taskent és Kaunasz 15 fővel, Frunze, Moszkvai Építőmérnöki Egyetem, Tallin, Leningrád, Moszkvai Közlekedési Egyetem 10-10 fővel. A szovjet táborok július 11-én kezdődnek. A táborokban 3 hét munka után 10 nap pihenés lesz a program. Ennek során 2-3 szovjet várost keressnek fel a táborosok. Az előző évekhez képest idén közös meg egyezéssel nem újítottuk meg a szerződést prágai partnerünkkel, és a szófiai építőtáborra azért nem kerül sor, mert nekik nem felelt meg a tanulmányi kötelezettségek miatt a mi táborunk

időpontja. Nagy valószínűséggel egy új partnerrel kötünk építőtábori szerződést még ebben az évben. A Novoszibirszki Villamosmérnöki Intézettel szeretnénk a jövőben együttműködni. Csökkenni fognak a befizetendő összegek is. A közép-ázsiai táborokba max 3000 Ft-ot, míg a többibe max 1000 Ft-ot kell befizetni.

A kulturális csoportok cseréjét új alapokra szeretnénk helyezni. Jelenleg Szófiával 10 fős, valamint két lengyel partnerral 2-2 fős szerződést írtunk alá. Ez az utóbbi Varsó és Wrocław lesz. Ezek a delegációk a kulturális együttműködés lehetőségeit fogják megbeszélni. Utálcsoportok cseréjében 3 partnerrel egyeztünk meg. Ezek télen sítábort szerveznek és mi nyáron fogadjuk őket. Ez

évben Prága fogad 20 sítáborost, Brno és Krakó 15-15-öt. Aktivistacsoportjaink cseréjét idén lengyel barátainkkal bővítettük. Szekre az utakra mindig kiemelkedő KISZ-munkát végzett embereket küldünk. 1983. márciusában Bréma fogad 10 főt, áprilisban Tallin és Taskent 5, illetve 10 főt. Ide sorolhatjuk a helsinki partnerrel folytatott 10 fős szakmai csoportcserét, amire júliusban kerül sor. 4 lengyel kapcsolatunkkal 5-5 fős aktivista csoportok cseréjében egyeztünk meg.

A legtöbb embert a nyári szállás-csere érint. Ez évben Prága, Brno, Pozsony, Drezda, Rostock, Berlin, Lipsce, Wrocław, Gdansk, Krakó, Varsó fogadja turista hallgatóinkat. Ezek a partnerek általában 10 főt fogadnak naponta.

Zajac

KÖZHIR

KU jelenté

A kari KISZ-vezetőség november 23. ülésén a kari szakmai nevet értékelte.

A KV megállapításai a következők:

- Az idén a hallgatók több dolgozatot adtak be mint tavaly. A beadott dolgozatokat a hallgatói létszámra vetítve karunk az egyetlen első helyen áll.

- Ugyanakkor a dolgozatok elkészítésének technikai feltételei igen rosszabbak. A gépelésre biztosított összeg igen kevés, nem fedezik a költségeket, a dolgozatokat három példányban kell beadni, de az ehhez szükséges sokszorosítási lehetőségek intézményesen nem állnak rendelkezésre.

- Voltak keresztbírálatok és olyan dolgozatok, ahol a szekció elnöke vagy titkára volt a konzulens, így az értékeltséget a pontszám kialakításában nem lehet kiszámítani, s ez nagyfokú bizalmatlanságot szül karunkban a TDF-től hallgatók körében.

- Az egyeztető bizottság megalakítása - bár működését szükségesnek tartjuk - nem volt kellően átgondolt, tevékenységének hatásvisszajelentését jelentősen negatívan befolyásolta. Működésének szabályai, jogai nem tisztáztak.

- A szekcióelnökök a dolgozatokat /5-6 dolgozat/ csak a konferencia napjának reggelén vihették el. Így a dolgozatok ismerete nélkül hallgatták és értékelték a látottakat.

- A TDF bizottság objektív okokból nem rendelkezik a kellő ismeretekkel ahhoz, hogy a bírálót, majd egyeztetőt és a szóbeli előadás után kialakított pontszámokon, eredményeken változtasson.

- A különféle pályázatokra küldött illetve kiválasztott dolgozatokat nem egységes rendszer alapján választották ki és küldték ki/ el.

- Az idei gyakorlat ami szerint a GTE-díjat nyert dolgozatokat első-díjas dolgozatoknak ismerték el - pedig pontszámok alapján csak a 3. vagy még azt a helyezést sem érték volna el - negatív hallgatói véleményeket

váltott ki, csökkentette a valódi első díjak értékét.

- A TDK írásos propagandája /sajtó, plakát/ hiányos volt. Ugyanakkor elégtelen volt a személyes agitálás mind a KISZ mind az oktatók részéről /taggyűlés, osztályfőnöki órák, stb./.

A KV az alábbi határozatokat hozta:

- Javasoljuk, hogy a kar és a KISZ a következő félévben együttesen határozza meg a TDK tevékenység területén lévő agitációs és propaganda feladatait és végezze el ezek elosztását.

- Javasoljuk, hogy a kar és a KISZ együttesen szabályozza a következő félévben a dolgozatok konzultálásának bírálatának, a díjak odaítélésének, a különféle pályázatokra küldés mechanizmusát, szabályait.

November 23-án rektori jutalomban részesült:

Stukovszky Zsolt

Cserkúti György

Mosóczi László

Az álomról

A rádióhallgatók írták a következő leveleket az álomról.

Az álmokat vállalni kell. Ezt talán személyes példám bizonyítja a legjobban: idegrovoshoz küldtek, mert azzal az emberrel, aki nagyobbik fiamat részegen elgázolta, szinte minden éjjel rémeseket álmodtam. Reggel fáradtan és ziháltan ébredtem, nem tudtam enni, később nem tudtam elaludni...

Az orvos az altatón kívül valami olyan patikai gyógyszert adott, hogy néhány valóban nyugodt éjszaka után a gázoló, mint jól éltözött, szeretetre méltó, kedves úr jelent meg álomban. Azonnal megszüntettem a gyógyszer szedését! En azt az embert gyűlölni akarom, még öntudatlanul is!

Van egy visszatérő álmom: Auschwitzbe deportálták a családom egy részét, s gyakran látom őket úgy, ahogy annak idején találkoztunk. Ennek az álomnak az élességén mit, sem koptatott az idő. Eleinte gyötört, szerettem volna megszabadulni tőle, most már alig várom, hogy „jöjjenek”. Senkim sem maradt jóformán, csak ők látogatnak meg néha...

A félfálmot, az ébredés elnyújtott perceit jobban kedvelem, mint magát az álmot: valósággal lebegtetem magam az tudatlanság határán, s ilyenkor „magtudom rendelni”, hogy rövid ideig miről álmodjak. Valamelyik hajnalban érettségi találkozó voltam, előtte a volt barátnőmnél, tegnap pedig autót vezettem, ami igen nagy dolog, mert mindkét lábam béna. De félfálmomban lelkileg talpra állok.

Mi az álmaim netovábbja? Béke a világon, egészség a családban, szeretet a gyermekeim között, legyen mindig rántott hús vasárnap, és egy-két üveg söröcske. Ne emeljék a fizetésemet, de az árakat sem, és a 85-re visszaigazolt 1200-as Zsigulit még tudjam pár évig élvezni. - Egy nyugdíj előtt álló buszsofőr.

Ennyit a levelekről, melyeket a rádióban elhangzott riportműsorra írtak a fent idézettek. Hogy miről szólt a műsor, az olvasható a Juszt László - Zeley László A nyugtalan értelem c. könyvében. Más érdekességek is vannak benne korunkról. Érdekes elolvasni!

SZS

MÁSKÉPPON (2.)

Jelenlegi üsztöndíj-rendszerünk nehézségeinek megoldására szinte márától értetődő természetességgel ajánlott fel a piac. Fogadjuk el időlegesen, tekintsük át: ugyan mennyit tudna kibogozni azokból a szálakból, melyeket kellően homályos probléma felvetésen az előzőekben összekuszált? Alkalmi sémákban feltesszük, hogy vállalatunk piaci környezetben működne, s a diákok anyagi finanszírozásának formája a munkába állás után törlesztendő, azonos feltételek mellett felvehető kölcsön.

Kívül

Ekkor az egy évre szükséges pénzmenyiséget előre nem becsüli meg, nem számítja ki és nem is dönti el senki. Ez a kérdéses időszakán, utólag, csak megállapítható. Évről-évre csak anyagi pénzt kell /és csak kölcsön/ adni az egyetemistáknak, amennyivel az éppen tanulók torkosabbak elődeiknél, hiszen ők már dolgoznak, s folyamatosan fizetik vissza adósságaikat. De még ezt az összeget sem feltétlenül az államnak kéne fedeznie, mert a műegyetemisták tanulmányainak támogatása azoknak a cégeknek állna igazán érdekében, melyek számára nem kétszámzár a kikerülő mérnökkeveg képzettsége. Természetesen az ország romló gazdasági helyzete ekkor is éreztethetné hatását. Ez azonban nem az előre lerögzített költségvetési keret adminisztratív csökkenésével, hanem a hitelfelvételi lehetőségek nehézségével, a kamatok emelkedésével járna. Drágább lenne hitelből élni, többen kényserülnének évközi munkavállalásra, s a romló elhelyezkedési /hitel fizetési/ lehetőségek miatt többen hanyagolnák el

tanulmányaikat. Nőne a lemorzsolódás, és ha ez tartós tendencia maradna akkor a beiskolázások száma is csökkenne. Ezek együtt szűkítenék a mérnökképzést, teljes összhangban a gazdaság /ekkor/ csökkenő igényével. Ha a vállalatok ezt nem tartós folyamatnak, hanem csak egy átmeneti állapotnak tartanák, akkor az anyagi támogatások mesterséges növelésével, hitel kedvezményekkel módjuk lenne befolyásolni a mérnök-képzést, de ezt csak saját erejükkel tehetnék, anyagi áldozat és kockázatvállalás útján. A piac tehát a műszaki oktatás anyagi terheit az emberek műszaki képzettsége anyagi háttérrel ellátja, az ipari vállalatoknak a motorjára kapcsolná. Ezzel olyan visszacsabolt szabályozást alakítana ki, mely a túll- és alulképzésről időben és árnyékban reagálna, s melyben a résztvevők lemondanának értekeik alapján adható juttatásokról, hogy bármelyiküknek is a lejátszódó folyamatok eredményét áttekinthető lenne.

Ha a közgazdászok malacsul hajtogatják, hogy műszakiaktól túlképzés van. A műegyetem vezetősége és oktatótestülete minden felhasználható eszközzel, tájékoztatással, munkával igyekszik növelni a beiskolázást, visszaállítani a szakma presztízsét, javítani a képzés színvonalát. A fiatal mérnökök az iparban pedig máltatlankodnak, hogy kezdő fizetésük és feladataik nem mérnökre vannak szabva. Ha piac működne, akkor elképzelhetetlen lenne, hogy egyazon összefüggő probléma különböző oldalon fárasztó emberek csak a televízióból értesüljenek arról, hogy erőfeszítéseik egymással ellentétesek.

Persze az értékek is helyükre ugranának. A vállalat számára a mérnök ára megközelítené képzésének költségeit, hiszen csak így tudná az itt elhelyezkedő visszafizetni oktatási hiteleit. De így nem történne nagyobb katasztrófa, minthogy némelyik „jövöbelátó” nagyvállalatunknak le kellene mondania arról, hogy a XX. század végén robotok helyett mérnökökből szervezzen futószalagot. Ellenkező esetben nemhogy új tárlalmánya reklámozására, de forrasztó gyantára sem maradna pénze.

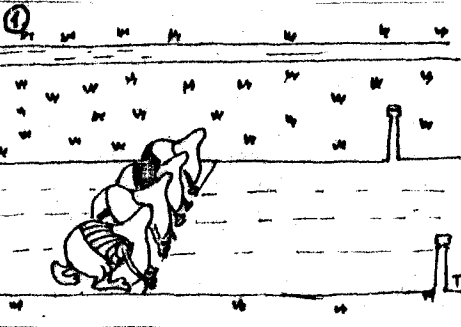
Belül

Az egyetemen továbbra is, szinte mindenki kérne pénzt. Támogatást kérne, aki nem tudna, vagy nem akarna évközsben a szabadidejében dolgozni. Így tenne az is, aki szülei nehéz körülményeit látva szeretné terhelket csökkenteni. Lenne aki ugyan a tanuláshoz rendszeres támogatást kap, de utazni szeretne, magán, motort stb. akarna venni. Ez igényeket nem tarthatjuk abszurdaknak vagy irreálisaknak. De ahhoz mégis elég nagyok, hogy felnőtt, 23 éves fejjel restelljen az ember szüleitől legújabb ötletére 20 ezer Ft-ot kérni. Vagyis az egyetemisták pénzügyi szükséglete annak függvénye, hogy egyáltalán ki mit akar csinálni /kinek milyen az idő-preferenciája/. Ez pedig olyan autonóm tényező, amit a szavazásokon fontoskodó „Parkinson-Bizottság”-ok sohasem, még elyben sem tudhatnak jobban, mint az egyén.

Ha a költségvetési rendszerben valakinek pénz kell akkor nem is vele, hanem a családjával kezdenek el foglalkozni. Mennyit keres az apád? Hány testvéred van? Ebből mennyi tanul? stb. Mivel az egyén szükségletét az egyén ismeri, a piac szerint mindenkinek magáról kell döntenie. A mai elosztás ügyel-bajjal dönti el, hogy kinek jár pénz, de ha kitalálja, akkor ellenszolgáltatás nélkül ad.

* Az elfogyasztott cikkek azonos egysége attól függően, hogy most, 5 év múlva vagy 10 év múlva áll rendelkezésre, nem azonos értékű. Fogyasztást elhalasztani csak a később elfogyasztható cikkek nagyobb mennyiségéért érdemes. És fordítva: aki előre akarja hozni az általa még elő nem teremtett dolgok felhasználását, annak a jövőben a javak jelen értékénél több pénzt kell fizetnie. /Ha a pénz értéke nem változik, akkor is!/. Munkájával, fogyasztásával az előbbi lehetőségek között mindenki kialakít egy sajátos stratégiát. Fogyasztási időpreferencia alatt ezt az egyéni magatartást érthetjük.

A piac a pénzigényeket korlátok között tartja, a pénz elköltésében pedig mindenkit felelőssé tesz azért, hogy a következményeket az egyénre hárítja. Ha egy diák csak alibiből jár egyetemre /miközben a hitelekkel gondtalanul él/, akkor nem válik alkalmassá azoknak a feladatoknak a megoldására, amelyekért a mérnököket a piac jobban fizeti, mint a segédmunkásokat. Ebben az esetben diplo-

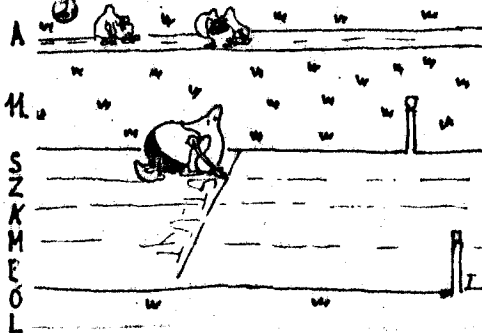
mája ellenére „végzettségének” nem megfelelő, rosszabbul fizetett munkával kényyszerülne összerobotolni amit az öt éves szieszta idején felélt. Ezzel a húzásával a piac az első nekifutásra lecsabná azokat a leveleket, amelyeket mi már kilyukadt tornacipővel kergetünk.

Csillapodnának az osztiályzatok körüli viták, mert elhalványulna a tanulmányi átlag féltése, kizárólagos minősítő funkciója. Megszűnne a diploma bürokratikus értékmérő szerepe és életfogytiglan érvényes „rózsátal és titkárnő-bérlet” jellege. A tanárok elhagyhatnák a katalógusokat, mi pedig békén hagyánk a körzeti orvosokat. Értelmét vesztené a puskázás, s ne segíts Isten csak csodálkozz! az egyetem tanulással fenyegetne.

A pénzelosztási perpatvarok a-lól kihúzná a szőnyeget, hogy véget érne az a /kötségvetési keret által/ rögzített határú kizsárolásos játék, amelyben az egyik fél csak a másik ellenében járhat jól. Megdőlne ugyanis az az elv, hogy csak azt teheted a zsebedbe amit a másiktól ki tudsz húzni. Így csak mint érdekességet olvashatnánk a Közér régi számait: „A legközelebb már biztosan körültekintőbb lesz mindenki. Főleg, ha a saját zsebéből érezte kifolyni a pénzt, amit valaki ben-

zínre költ.” Ritkulnának a pank-rációszerű frontális összecsapások: „Az ülésen az indulatoknak /.../ nem tudunk gátat szabni - hagytuk a féltankör tagjait ordítozni, asztalt csapkodni, nem emberhez méltóan viselkedni.” Ezek hiányában feleslegessé válnának azok a békítőszándékú előzetes elvi átmutatások amelyek a szavazásokon szereshető testi és lelki sérüléseket próbálják enyhíteni: „Úgy vélem senkinek sincs joga ahhoz, hogy felelőtlenül mondjon véleményt bármelyik társáról. /.../ Végezetül még egyszer felhívom a figyelmet a becsületes szavazásra, hiszen nem kis pénzről kell döntenetek, /.../”

Ha éppen olyan naivitással mondogatjuk egymásnak, hogy a felelőtlenséghez senkinek sincs joga, mint

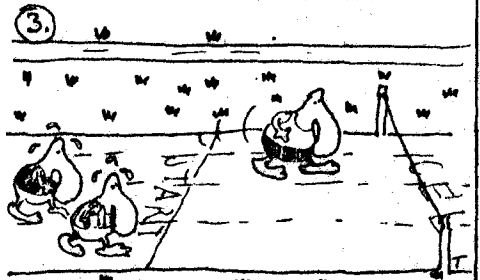
pl. azt, hogy a munkához mindenkinek van joga. Az első esetben azt nem akarjuk észrevenni, hogy senki sen azért felelőtlen, mert jogot kapott rá, hanem mert lehetősége van arra. A második esetben pedig attól tekintünk el szemérmesen, hogy a munkához, tehát „foglalkoztatás” helyett hasznos tevékenység végzéséhez sen jog, hanem kihasználható lehetőség kell, azok személyes anyagi érdekltsége akik e lehetőségeket megteremthetik. A szavazások effajta problémákra piac esetén megoldódna, mert a lehetősége lenne kizárva a felelőtlen-ségnek, annak, hogy valaki olyan döntésben vegyen részt amelynek következményét nem ő viseli.

Egymás nem hivatalos jövedelme utáni „érdeklődés” szintén értelmét vesztené, s az egyetemet a szavazások idején is nyugodtan meg lehetne közelíteni autóval. Előre kitalálható ugyanis, hogy akinek szülei jobb módúak, annak nemhogy nem lenne bőr a

képén pénzt kérni, de egyenesen me-nekülne az egyetemi hitelpénz elől, hiszen az otthoni még mindig ingyen lennel Akinek nem ilyen tehetősek a szülei, az persze nincs ennyire jó helyzetben. Tanulásának anyagi akadályai viszont nem lehetnének így sen! Körülményei annyival szigoróbbak, hogy csak saját képességeire számíthat. Csak akkor szabad az egyetemre jelentkeznie, ha itt tanulni akar, mert bízik magában és meg van győződve arról, hogy alkalmassá fog válni mérnöki feladatok végzésére. Ekkor nem lehetnek kétségei afelől, hogy tanulása idején felvett kölcsönöit vissza tudja fizetni. Ezek a csoportok minden sűrlődés nélkül, egyántól függetlenül automatikusan finanszírozzák magukat, anélkül, hogy bárki is tudná vagy tudni akarná, ki melyikbe tartozik.

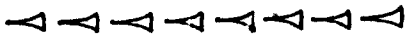
Mentség helyett

Végig gondolva az eddigieket, ez az ösztöndíj-rendszer teljesen illuzorikusnak tűnik. Ugyanis a mérnöki fizetésből egy oktatási hitelt nem lehet visszafizetni. Az sem igaz, hogy a mérnök keresete a teljesít-

ményétől és vállalata gazdasági helyzetétől függ. Rövidebben: nem áll az a kiindulási feltétel, hogy működik a piac. Most sűrűn bocsánatot kérhetnék zöltségeimért, ha nem tudtam volna előre, hogy ide fogunk kilyukadni. De én vagyok annyira elvetemült, hogy még ekkora csőd után sem, több szempontból sem tartom jóvátehetően véteknem ezt a kísérletet:

- Kiderült, hogy az egyetemen érzékelhető problémákat egyetemen belüli eszközökkel nem lehet gyökeresen megoldani, mert e nehézségek egyetemen kívüli feltételekkel függnek össze.

- A piacot nem önkényesen, nem csak az érdekes végeredmény kedvéért tekintjük létezőnek. Az áru és pénzviszonyok a szocialista országok életében egyre növekvő, s ma minden eddiginél nagyobb szerepet játszanak. E mechanizmus hatókörének további szélesítése ma is aktuális viták központjában áll. Ezért véleményem szerint az egyetemi ösztöndíj-rendszer továbbfejlesztésének ilyenfajta felvetése a várható gazdasági változásokkal egy irányba mutat.

- Ha a piacot ha akarjuk sem tudjuk levenni a napirendről, mert nem az a kérdés, hogy milyen társadalmi politikával sikerül évről-évre az utolsó pillanatra összekaparni az egy milliárd dollár kamatterhünket, hanem arra kell válaszolni, hogy mi ennek a perspektívája?

- Vannak elképzelések amelyekkel kezdetben tisztán intellektuális motívumok ösztönöztek, de mégis hasznos gyakorlati lehetőségek egész vértanú körét nyitották meg az emberek előtt. Ezeket az elképzeléseket még kezdetben sem tisztán intellektuális motívumok ösztönözték. Ahhoz, hogy a mai szerteágazóan ellentmondásos nehézségeinkkel meg tudjunk birkózni, meg kell tanulnunk eddig még nem is sejtett oldalról kételkedni abban, amit csinálunk.

"Az emberek és a nemzetek asszal a homályos elképzeléssel kezdenek neki a dolgoknak, hogy gazdagok, nagyok, vagy jók legyenek. Minden lépés, amelyet megtesznek, előre nem látott lehetőségeket csillant fel, és elzár korábbi kilátásokat, s az általános cél közelebbi meghatározását naponta kell változtatni. Az, amit végül is elérnek, lehet jobb, vagy rosszabb a szándékoltánál, de mindig valami bonyolultabb és attól különböző."

/William James/

S.I. 393. tk.

SU HELSINKI

A Helsinki Műszaki Egyetem Diákegyesületét /SU Helsinki/ Christer Härkönen, a Végrehajtó Bizottság elnökhelyettese és Kimmo Kono, a szociális ügyek titkára képviselte az NKB konferencián. Komoly úriember, igen nehéz beszélgetésbe elegetni velük. Ez nem azt jelenti, hogy bizalmatlanok, csupán a vérmérsékletük "északibb" egy kicsit a miénkénél. De mindenre van megoldás: az alábbi riport egy badacsonyi borpincében tett látogatás után készült.

- A Helsinki Műszaki Egyetem karának 6000 hallgatója van. Természetesen nem a miénk az egyetlen műszaki egyetem Finnországban, többek között Tampereben, Lappeenranta-ban és Ouluban folyik hasonló jellegű képzés. A mi Diákegyesületünk az egyetem minden hallgatója tagja - kezdi Christer.

-Maga a szervezet 110 éves társulás, tagja a Finn Diákegyesületnek, valamint az IUS-nak is. Elsősorban az oktatást érintő kérdésekkel és szociális ügyekkel foglalkozunk.

- Úgy tudom, az SU Helsinki felépítése alaposan eltér a KISZ-étől. Hallhatnánk erről valamit?

- Hogyne! Az egyesület vezető testülete a csak hallgatókból álló 45 fős Végrehajtó Tanács, melynek minden tagja választás útján kapja a megbízatását. A VT csak a legfontosabb ügyekben dönt, és irányítja a 9 fős Végrehajtó Bizottságot, mely a mindennapi munkát végzi. A VT gazdasági döntéseket is hoz, függetlenül az államtól és az egyetemtől, azaz tagdíjból és vállalkozásokból élünk.

A karok saját szervezetekkel rendelkeznek, ezek a legkisebb operatív csoportok. Ők is függetlenek, akár önálló nemzetközi kapcsolataik is lehetnek, de összeköttetésben állnak a Végrehajtó Tanáccsal. Alapvetően, hogy a döntések minél alacsonyabb szinten szülessenek, hogy a diákok problémái minél "közelebb"

legyenek a döntést hozó testülethez.

A Diákegyesület képviselői részt vesznek az egyetemi szervek munkájában. A legfontosabb befolyással az ún. Faculty Club rendelkezik, ennek tagjai szintén diákok és ez is választott testület. A rektorral állnak kapcsolatban, vele beszélnek meg minden ügyet.

- Milyen jellegű szociális ügyekkel foglalkozik az SU? - fordulok Kimmo-hoz.

- Mivel Finnországban az állam nem biztosít kollégiumot, a mi szervezetünk tart fenn egy 2000 fős "campust". /Az egyik ilyen házcsoportról, Dipoliról készült gyönyörű bemutató leperello bizonyítjáméltán híres a finn építészet! Cs. Gy./
- Ehhez jelentős tőke szükséges! Christer sokszor említette a "független" szót. Ez anyagi függetlenséget is jelent?

- Tagdíjat fizetünk -amiért aztán részesülünk a szervezet szolgáltatásaiból -, de az Egyesület vállalkozásai révén is jövedelemhez jutunk.

- Hallhatnánk néhány példát?

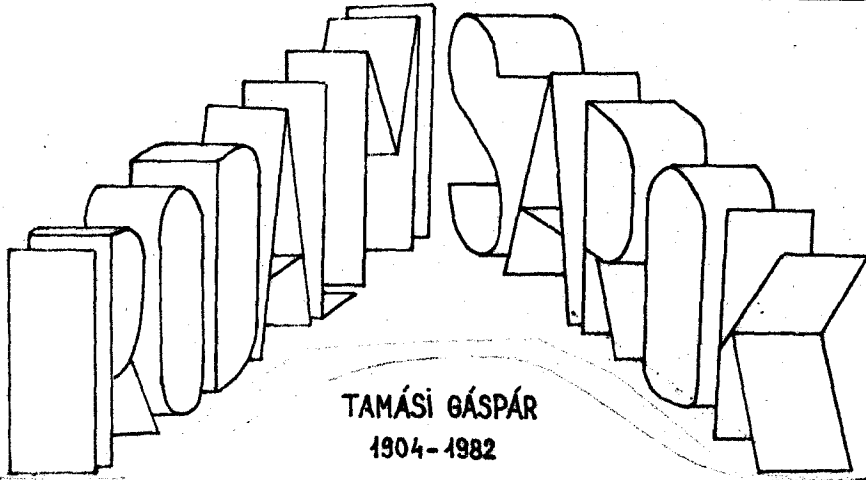
- Több olyan létesítménnyel rendelkezünk amelyet a hallgatók művelődését, szórakozását biztosítják. Amikor nincs SU-program, bérbe adjuk, ez jelentős pénzforrás. Nézzünk egy másik példát: sport-egyesületünkön belül autósport szakosztály is működik. Az ehhez szükséges műszaki berendezéseket nem csak a sportolók használják, hanem bárki - természetesen nem ingyen - igénybe veheti szervizként.
- És mi történik csőd esetén?

- Totális csőd nincs, mert ha nehéz a helyzetünk, segítyeket kapunk. Mellesleg mint Christer említette, Egyesületünk 110 éves, és ma is létezik!

- Említették, hogy nálatok nincs ösztöndíj. Akkor hogyan fedezik a finn egyetemisták tanulmányaik költségeit?

- A szülők nem nagyon támogatják őket. Két út van: különböző alapítványok révén vagy munkával jön össze a szükséges pénz. Nálunk az "egyetemi hallgató" nem állapot, emellett szabad a munkavállalás.

/folytatjuk/

TAMÁSI GÁSPÁR
1904-1982

Az elmúlt napokban érkezett a szomorú hír, hogy 78 éves korában meghalt Tamási Gáspár, a nagy erdélyi regényíró és novellista Tamási Áron testvéröccse. Nem rokoni kapcsolatuk miatt kerül be most az Irodalmi Sarokba, hanem mert maga is alkotott, a maga nemében páratlant. 1904-ben született Parkaslakán, itt is élte végig életét. Közben ötször cserélődött az államhatalom, melyről így ír az öreg /mindenki így hívta/: "Az urak cserélődnek, de a falunak élni kell tovább!"

Gáspár bácsi egyszerű parasztember, aki először végigéli élete nagy részét, katonáskodik évekig /volt román és magyar baka/, férjhez adja minden lányát - egyszerűen csak kap egy vastag füzetet, kék tintát, s elkezd írni magáról, a faluról. Hogy hogy kapta ezt a vastag füzetet, arról a pesti irodalmi élet élén Czine Mihállyal így emlékezik: 1967-ben író-olvasó találkozó volt a Kossuth Klubban, s erre meghívták Gáspár bácsit is, Tamási Áron-est lévén. "Úgysem találkozunk többször" - mondta az öreg, s megjelent az első sorban mentében, fehér székelyharisnyában. Szilárdan, egyenesen ült 151 centijével, s sima cigarettával a kezében. Nagy siker, meghatótság, s egy kérdés hozzá: "Tényleg olyan volt az a falu, ahogyan Áron bátyja leírta? - Úgy bizony, egy betűig! - Aztán Gáspár bácsi is le tudná-e írni?"

Így kapta vastag füzetét Ká-

nyádi Sándortól, s kezdte el megírni emlékezéseit, 9 hónapig tartott. Írta-írta a sorokat, egymásba a betűket. Csak ott lehetett észrevenni, mikor hagyja abba, mikor változott a tinta színe. Amúgy egy nagybetű volt a füzetben - az első. De vigyázott ám az öreg, nehogy bolondnak nézzék a faluban, ezért közel helyezkedett mindig az ágyához, ha netán vendég jönne, még idejében el tudja dugni. Ha meg megszomjazott, a szövetkezetbe ment át egy kupicára.

- Olyan ez mint egy szántás tavasszal, mikor az eke elé újra befognak, s csak a barázda színe változásáról lehet látni, hol kezdődik a friss szántás. Nem kellett mást tenni, csak elválasztani egymástól a szavakat, meg a bekezdéseket - emlékszik vissza 1968-ra Kányádi. - A címevel volt már csak egy kis probléma, mit adjunk neki? A kedvenc nótából semmi sem lett, maradt a kedvenc virág: - Hát a gyöngyvirág! - mondá az öreg, - de a vadonított gyöngyvirág, fiam! Így lett a máig közkedvelt életregény címe: Vadonított gyöngyvirág.

Azt írja benne bátyjáról: "Hej, az a haszontalan Áron eltörte akkor az egyik ujját, így dologra nem foghatták, magasabb iskolára kellett küldeni." Az íróról nem sokat beszél, neki nem epikus, de testvérbátyja volt. Talán job-

ban szeretette volna, ha valami "rendesebb" pályát választ, ahol havi fizetést, nyugdíjat kaphatott volna. Embernek, testvérnek példás volt, messze elszakadva is az otthonon tartotta a szemét. Küldte, ha tudta a lejeket szüleinek és testvéreinek, jót cselekedett és virrasztóan figyelte az otthonmaradtak sorsát.

Hibátlanul formálódik meg Tamási Gáspár életrajz-fonala, mindenre emlékszik, saját kicsiségét is leírja. Sokat próbálkozott pl. az asszonyokkal is. Az első meghalt, a második-tól elvált, a harmadikat már paphoz se vitte. Vidám életkedvvel írja le azt a történetet is, hogy vitte el tőle az asszony a bútorait is Brassóba.

Gáspár bácsi nemcsak a maga sorsát írja le, de a közösségét is - eredeti székelyes vonásai-
val. Az embereket aszerint ítéli meg a maga egyszerűségével, hogy hozzá jók voltak-e, vagy rosszak. Mindenről biztonság-
sággal, emberséggel, nyugalommal beszél, azzal a biztonság-
érzettel ül és ír, amit bátyja hagyott neki is öröklül, az azóta egyetemes céllá vált híres Ábel-mondásban: Miért vagyunk a világon? Azért, hogy valahol otthon legyünk benne!

Szebben talán igen, de meggyőzőbben sem mondta ezt az igazságot: "Most is itt lakom, ezen a nehezen termő földön, amely annyi fáradságot és verejtéket kíván, de azért mégis szeretem, mert honpolgári kötelessége mindenkinek, hogy a szülőföldjét és hazáját szeresse."

Több a "Vadonított gyöngyvirág" a pusztá dokumentumnál. Művészi értékű alkotás, igazi epika. Megnyugodhat, kedves Gáspár bácsi: fennmarad a neve. -Tíz napja sincs, hogy Parkaslakán, a temetésén az ő tiszteletére gyűlt össze Erdély értelmisége s a Tamási-ház, ami eddig fél-
emlékház volt, ezentúl egészen az.

Papp András

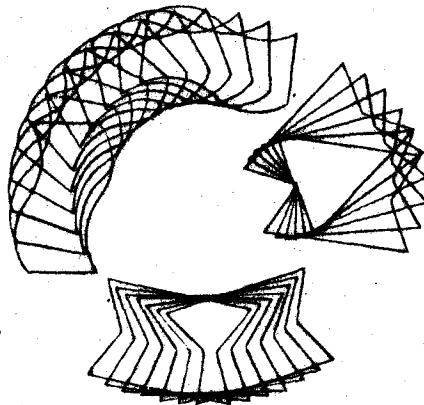
Tudósportré: FINTA LÁSZLÓ

Finta László neve összeforrt mindennapi közlekedési eszközünkkel, az autóbusszal. 1957. elején vette át az elődjétől — P. Horváth Györgytől — az Ikarus-járművek formájának tervezését. Munkácsi-díjas, 1978-ban az ő kötetével indult — Kokas Ignác mellett — a Corvina műterem könyvsorozata. Viszonylag kevesebben ismerik oktatói arcaát — karunk hallgatói közül is csak néhányan tudják, hogy a harmadévesek formatervezés című tárgyának előadója.

— Hogyan került az egyetemi oktatásba?

— Beleestem a csőbe. Simonyi Alfréd tanár úr kért fel előadónak, ő említette, hogy humán tárgy keretében sor kerülne egy ilyen tárgy oktatására.

Sem hivatásos, sem amatőr előadó nem vagyok, szinte valamikori akaratom ellenére kerültem ide. Persze én is kifogásoltam, hogy Magyarországon megszűnt a karosszéria tervezés oktatása. Az OMF-nél írtam a témában egy tanulmányt is. Az a furcsa helyzet alakult ugyanis ki, hogy a negyvenes évekig, amíg nem volt nagyüzemi karosszériagyártás, addig volt karosszéria-oktatás. Ma, amikor kiépült egy viszonylag világszínvonalú járműgyártás, nincs. A magam morgása és Simonyi tanár úr felkérése egybeesett. Persze, nem volt egyfajta „csinálni” helyzet, de szükségem éreztem ezt elvállalni. Asért a helyzet nem könnyű. Ez az első ilyen nyilvános szereplésem, és más kollégákkal, ismerősökkel beszélgetni a formatervezésről, mint viszonylag idegenekkel. Nehezíti a kérdést, hogy a hazai és a nemzetközi irodalom is szegényes. Így nem lehet kész anyagot átvenni és összerakni. Nem tudhatja az ember azt sem egészen biztosan,

hogy miről és milyen mélységben kell beszélni.

A tájat próbálom láttatni — a távlati képből kinek — kinek meg kell találnia a számára legkedvesebb területet.

Két órára egyébként tavaly is felkértek, esztétikai oktatás keretében lett volna két óra előadásom az autóbussz formatervezéséről. Az a hallgatók hibájából elmaradt.

— Miért vállalta mégis, most ezt az előadássorozatot?

— Hitttem abban, hogy azért a fiatalságban van érdeklődés az autó és az esztétika iránt is. Mindenkinek megvan a maga érdeklődési köre. De a hallgatók még nyitottabbak bár vannak már durva elhatárolódások.

— Szívesen oktat? Ha a jövő félévben újra hívnák, eljönne megint?

— Engítettem, hogy szükségét éreztem annak, hogy legyen ilyen oktatás, és hogy legyen utánpótlás is. És itt nem is csak vállalati érdekre gondolok /IKARUS/, hanem, hogy legyen karosszéria iránti érzékenysége a gyerekeknek. Esetleg legyen közöttük olyan, aki ezt választja pályájának. Meg kell mondanom, hogy néhol egy-egy alkotást csak a képletek bo-

nyolultságában mérik. Ismerek olyan professzort, aki olyan tárgyat oktat, amelyik túlságosan „késhez kötődik.” — sokan azt mondják róla, hogy ő nem tudós. Sajnos, ez a végzeteknél is megjelenik, holott ahhoz, hogy valaki egy konstrukciót létre hozzon, ahhoz nemcsak az a követelmény, hogy jó matematikus legyen. Ha valaki kitűnő matematikus attól önmagában még nem lesz jól gyártható, hasznosítható az általa alkotott konstrukció. Az érzék, a tapasztalat — ez is alapvető.

— Miben látja tanár úr a számítógépek szerepét a tervezésben?

— A mai számítógépek a tervezéshez rendkívüli segítséget adnak. De az érzéket, amiről beszéltem, ezek nélkülözik. A bemenő adatokat ugyanis továbbra is a tervező adja. A számítógép egyre fantázia-dúsabb tervezőket igényel. — Hamarabb tesz lehetővé megoldásokat. Gazdagabb lehetőség, de a számítógéppel tervezőnek bő számu elképzeléssel kell rendelkeznie.

A számítógépre már csak azért is szükség van, mert nyakunkon a világpiac. Természetesen kell tudnunk értékelni mások termékeit. Realisan kell látni az értékeket. Egy — egy új jelenség mögött meg kell látni, hogy az adott dolog hosszabb távon ható irányzat lehet, vagy csak a tervező magamutogatása. Nem szabad kritika nélkül átvennünk konstrukciókat. Megfigyeltem, hogy saját értékeikkel vállalatunk általában ninosenek tisztában. Hazabeszélve, az IKARUS-nak nem kell példát vennie a loo járművet gyártó nyugatnémet autóbussz — készítő üzentől. Néhány magyar vállalat viszont már megengedheti magának, hogy a többiek kövessék példáját. Világpiaci pálya meg lenne hozzá.

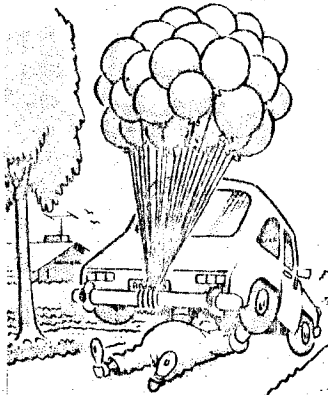
- Milyen az IKARUS és személy szerint tanár úr kapcsolata az egyetemmel?

- Három tanszékkel állunk közvetlen kapcsolatban. A mechanika tanszéken kívül az áramlástan tanszékkel. Ennek évtizedes hagyományai vannak. Már az ötvenes években végeztek nekünk vizsgálatokat, most is. Többéves szerződésünk van.

A harmadik a Finommechanikai és Optikai Tanszék, itt számítógépes program készült a szélvédő trevzésre és ezzel párhuzamosan egy karosszéria felület tervező program. Előzetes próbálkozás addig, amíg megérkezik a CAD-rendszer. Mert ma már manuális felülettervező ember nincs.

A beszélgetést lejegyezte:

Koncz István

Magyaráram a bizonyítványom

Sohasem voltam zseni kémiából, nem is szerettem soha ezt a tantárgyat. Ennek most meg is lett az "eredménye". Az egyetlen ZH-m - amit Műszaki kémiából írtam - "szóló" lett. Előfordul ilyen, mondhatja bárki. Jómagam is így vagyok vele, de valami azért nem hagy békén, és ezzel nem vagyok egyedül az első évek között.

Az történt ugyanis, hogy 200 hallgató közül 93 /!/, azaz 46,5 % pót ZH-t fog írni, a többiek pedig épphogy megúszták és átosúsztak egy kettessel. Most pontatlan voltam, és elnézést a kémiai "elit" rétegtől. Ez pontosan 11 ember. Nekik hármas lett az a bizonyos ZH-juk. A 4-es, 5-ös ismeretlen osztályzat volt a Kémiai Tanszéken.

Mi történt? Tényleg ennyire hülyék vagyunk, mind, elsőévesek? Lehet, de néhány "nagy koponya" mindig szokott akadni. Most nem volt ilyen. Azt viszont végre elértük, hogy egy egész évfolyam közel azonos tudással rendelkezik kémiából. Elég kétes, persze ez a dicsőség. Most már csak egy kérdés marad nyitott: kié ez a dicsőség...?

Toty

Sítábor

A hallgatói igények kielégítése érdekében idén is megrendezzük a sítáborokat. A múlt számban megjelent tájékoztatóban a három sítábor helye és időpontját közöltük. Most a negyedik tábor adatait szeretnénk megadni.

A tábor helye: a lengyelországi GORCZ, nem messze a híres üdülőhelytől BARDKA-tól.

Utazás: vonattal Krakóba, onnan autóbusszal.

Költés: a Kociojowa turistaházba, közvetlenül a sítábor mellett.

A tábor időpontja: 1993. január 23-31 /az utolsó napot Krakóban töltik a résztvevők/.

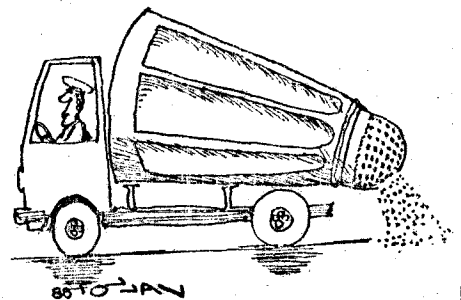
Költsége: 1100 Ft.

Szolgáltatás: szállás, napi 3-szori étkezés /helyben/, vonatjegy és síkölcsészés.

Jelentkezés: dec. 7-ig; 15 fő a HIGZ Bizottságon /K I 51./.

Gépjármű Studio

December 9-én 18³⁰-kor a Landler Klubjában „Járműfejlesztés az IKARUS-nál” címmel filmvetítéssel egybekötött előadás lesz, vendégeink Dr. Michelberger Pál - az IKARUS műszaki főtanácsadója - és Finta László - a gyár vezető formatervezője. Minden érdeklődőt szeretettel várunk.

KIADJA A BME ÉS A KÖZLEKEDÉSMÉRNÖKI KAR KISZ VEZETŐSÉGE

FELELŐS KIADÓ: DR. VÁRADI JÁNOS

FELELŐS SZERKESZTŐ: CSERKUTI GYÖRGY

FŐSZERKESZTŐ: ZELENA FERENC

KÉSZÜLT A BME SOKSZOROSÍTÓ ÜZEMÉBEN

A SZÁMU MEGRENDELÉS ALAPJÁN;

SOKSZOROSÍTÁS-VEZETŐ: MISZORI SÁNDOR

KÉSZÍTETTÉK: ANIA? PÁSZTOR CSILLA, HERMANN HELVEI ILDIKÓ ÉS BÁRÁTNÓJE? HÁY ÉVA, BUMBI, SZABÓ LACI, HAMZUS ÉS NEJE, KOMÓ, KIRILLY KÁLMÁN, STUKOVSZKY ZSOLT, ZSIRÁF, SANYÓ IMRE, KOVÁCS PÉTER, SÁRKÖZI PÉTER, és így tovább...